

La cativèria

Un gnè paóis, burghèda, frazióun ch' la n'abia e sù màt.

Spèss u n'è gnénca un màt, o un scióc; e piò dal vólta l'è snò éun che e' vóid e mònd sa d'jucièl ch'u n'è i nóst. Ma la cativèria dla zènta la n t' pardóuna se t'ci divèrs, o tèmdi, o sugnadóur. T'ci cvèl da tô in zìr, da fès dô risèdi, cvèl ch'u t' fà sintóit mèj parchè t' pèns ch' l'è pèz ad tè. Gino ad Pózz l'èra acsè. L'èra arvènz da par léu ch' l'èra ancóra burdèl, sènza fradèl o parint. E stèva t'una casina sla via Emilia: cusóina, càmbra, bagn, e t'cióta la vècia stàla duvò ch'u i tnóiva la sù FIAT sizènt ch'u j'avóiva làs e sù bà e che e' tnóiva dacóunt cmè ch' la fós d'òr. Gino un fèva mèl ma nisún, u s'arabatèva a fè cvèlch lavurèt ad cvà e ad dlà, giòst par armidiè dô baiòcc per e' pèn e un bucióun ad vóin, zóinchnèla frènc ad benzina per la sizènt, e cvèl ch' l'arvanzèva par la sù pasióun: la balera.

Se parchè ma Gino u i piasóiva d'andè a la balera e sabdi sóira a cantè.

Intandèsmi: l'èra stuned cmè na campèna róta, ma ma léu un gn'impurtèva gnènt. L'èra intuned dóintra, u i piasóiva ad dói. E acsè un pasèva sabdi d'instèda ch'u n si presantèss me Cavalluccio Marino tót in ghingheri, tirèd a stàza, brilantina ad chi cvàtri cavèl, e spulvróin blò. L'aspitèva e su téurni, e pô e' cantèva. Sèmpra la stèsa canzóun: "Guarda che luna, guarda che mare...". Una canzóun trèsta, cmè ch' l'èra la sù vóita, ma in chi zìnc minèud léu e vulèva sulitèri e e' mónd un gni fèva piò schìv. La zènta la ridóiva e la i batóiva al mènì, e léu, póri pataca, ch' u stimèva cuntènt cmè un burdèl e dè ad Nadèl.

Cvánt schèrz ch'i j'à fàt ma che póri Gino!! Na vólta j à mès na pugnèda ad giarúl dóintra la bórchia dla róda dla sizènt. Léu e' pèrt: cirigin cirigin cirigin... "Che óscia ch' lè ?!?" Fèrma ad bóta, e tàca pô a guardè. Davènti, didrì, ad'cióta, boh.... E pèrt darnòv e ancóra: cirigin cirigin cirigin.... Fèrma darnóv e guèrda pô, e biastóimi. E da e' bar ch'i j guardèva, i s'mazèva dal risèdi. Un' èlta vólta i l'avóiva cunvóint ad andè a càza. J'avóiva dè un s-ciòpp cargh sna cartóza a salve, e pù i l'avóiva pórt te fióm. Tót d'un tràtt un canóid e cmènza a móvsi tót. "A i sèm Gino, e tòca ma te". Léu e ciàpa la móira, e spèra, e us sènt un rògg da fè spavent. Da e'

canóid e scàpa éun sal meni te pèt tót spórch ad sangui, ch' l'èra pumidór, e e' s-tramàza ma téra. "Gino, c'sèl te fàt Gino? Ta l'è mazè!!!"

Gino l'èra arvènz a bòca vèrta, pû l'èra sbianchèd piò mórta che vóiv dla paéura.

E pû ad cuntènuì batúdinì, risadìnì, fès-ci cvànd che pasèva.

A che tèmp me a sèra un burdlèt e a ridóiva ènca me cmè un pataca. Sgónnda me Gino u l'savóiva ch' i l' tulóiva in zìr, e la j' andèva bèn acsè. Bèn o mèl l'èra cvalcún, ch' l'èra sèmpra méj che nû èss nisún, o éun di tìnt.

E pû a cvalcún u i vènn i na mènt da fèj un schèrz ad chi catóiv. I fasètt i pàti s'una putèna ch' la batóiva a Arzéun. Bén vistóida e arpulóida, sta póri sgrazièda l'avóiva da fè inamurè ma Gino. Istruóida bèn bèn, un sabdi i la purtèt me Cavalluccio Marino, disdóì in próima fóila. Cmè e' solit Gino us prisènta par cantè la sù canzóun e apèna e fnès, li la stà sò e la atàca a fèj di gran cumplimènt e a bàt al ménì. "Bravo, bravo, ma come canta bene lei!!"

Gino, ciàp all'impruvóis, e dguènta tót ròss. "Si sieda con me" l'a i dóis. E léu u s'mèt disdóì. "Mi fa accendere?" "Pronti" e scàta léu ch'u n fumèva ma e tnóiva sèmpra i furminìnt tla bascóza. E dai s'una gran recita par fàjì cróid ch' u i fóss un interès. Póri Gino.... l'avóiva bichè cmè bucalóun. E tra un bìcir ad vóin e na strisèda, li la j fà : "Mi porti a fare un giro in campagna?" Intènt tót e gróp ch' l' avóiva urganizè e' schèrz, i guardèva da masèd e i ridóiva a piò ch' an pós. Gino e pèrt sla sù sizènt e la putèna a fièrch. "Duvò ch'a v'ò da purtè Madame?" "Mo andiàmo alla Galvanina ch'u i è un bèl panorama."

Gino l'aróiva, e e' parchègia. L'èra in confusióun de tót, e sudèva a piò an pós, e l'èva dô òcc cmè Bega. Li la i tàca a fè dal carèzi, la s' làza un butóun ma la camisèta, e la i dà un basètt. Gino un stèva piò tla pèla, cvànd tót d'un tràtt, i scàpa ad fúra chi bastèrd sa dal pili s' na léusa che e' paróiva e dè, e spatàsi tla sizènt ch' la balèva tóta. Ma Gino u i à ciàp un cólp. L'è smóunt dla machina che fèva di rógg ad paéura cmè na bés-cia. La putèna invìci, l'avóiva tac a róid indemunièda. Léu e' rugióiva, li la ridóiva: dô fàzi dla stèsa sgrèzia umèna.

Gino l'èra pass sóra ma tót, ma ch' la vólta la na n'dètt acsè: cvàlcosa u s' èra ròtt. Dóp dô

smèni ch'u n s'avdóiva piò, te bar i à cmènz a dmandès duvò che fós fnói Gino. Nisún e savóiva gnént, e acsè un pèra ad burdlàz i sè dicióis ad andè a vóida ma chèsa sù. Tla cusóina u s'avdóiva la léusa zóisa."Gino, Gino". Gnènt, silènz. Próva a vèrz, ma la pórtà la é ciéusa. Cièma piò fórt: "Gino, Gino". Ciò burdèll u i è cvalcósà ch' la n và. Acse i s'è dicióis a butè zò la pórtà. Tre spalèdi e j èra dóintra. Se tèvli u i èra la copertina de dèsch "Guarda che luna" e un bicìr a gamb-rètt. Se furnèl un gièm sa dóintra di macarèun tót intacunèd chi avrà avéu na smèna. La sizènt la èra tla vécia stàla. Mo ad Gino gnènt, e u n gnèra gnèca e spulvróin blò. Tót a zarchè Gino, ma invèn. I fasèt ènca la deneùnzia mi Carabinir, e e' dètt nutóizia ènca e Carlino. Tutto inutile.

Dóp un pèra ad smèni u i fù na gran buràsca. E mèr u s' èra gónfi ad brót, sa dagl'òndi ch'a l 'pasèva sóura i scóji. U i dèt tóta la nóta e la matóina sin a mezdè. La maregièda l'avóiva inpnì la spiàgia ad rèmi, bòci ad plastica, mundèza d'ògni zèndri, e un spulvróin blò e fù artróv própri davènti me Cavalluccio Marino. I Carabinir i scrivèt "suicidio" e agl'indàzni al fù ciéusi sóbti. Cvalchún ch' l'avóivà la cusciènza spórca, u s'andètt a cunfsè. Nisèun e' pianzèt. Me a m'sò vargugnè e ò smèss d'andè te bar. U m' èra pàss la vója ad róid. Dògni tént ancóra òz u s' zcòrr ad Gino ad Pozz. "Se, Gino che màt ch'u s'è amazè vint'ann fà." "U n'èra a piómb, ul savóiva tót." "L'è stè mèji acsè, la fnói ad patói."

Òz cmè alóra la stèsa cativèria, una canzóun trèsta ch' la n fà piò róid nisún.